

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, szerda 1909. május 5.

99. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
"Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 filler.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

Uj vasut az Adriához.*)

Dicső fia jelszavának: „Tengerre magyar, el a tengerre!” a mennyire lehetett, eleget tett nemzetünk. A lefolyt 36 év alatt a milliók szakadatlan sorát fektették bele fiumei kikötőnkbe; kellett is, mert ez az egyedüli pont, a mely bennünket a világtengerekkel egybefűz.

Bosznia-Hercegovina megszállásakor a méltányosság elvével szépen összefért volna, ha a fölmerült ember- és pénzáldozat arányában Magyarország részére a dalmát partok nagyon hosszú vonalán egy-két kikötőt jelöltek volna meg kivélti piac gyanánt, ha mást nem, pl. Metkovicot vagy Raguzát, a hová a közösen szerzett Hercegovina legjobban kiszögellik. Ezeknek magyar pénzen való csöndes fejlesztése mit ártott volna a kettős monarchia nagyságának? Így a birodalom két nagy fele tengerészeti dolgában is arányosan fejlődhetett volna.

Tekintsük csak pár percre hazánk vasuti hálózatát az összes tengeri kikötők hajóútjainak. Ez esetben elsőrendű fővonalaink a világrészeket összekötő óceánjáró hajók útjait jelölik; másodrendű fővonalaink a szomszédos államok hajóforgalmával hasonlíthatók össze; forgalmas vicinálisaink az egy ország partjain közlekedő helyi hajójáratok képei; a végállomásban senyvedő szárnyvonalak, végül a kedvezőtlen helyzetű tengeri kikötők májai, a melyekhez csak hosszadalmas és félreeső víziúton lehet oda jutni. Melyik csoportba tartozik vajjon a mi egyetlen tengeri kikötőnk? Sajnos, be kell vallani, hogy az utolsóba.

Mi ennek a csoportnak szárazföldi mintaképe?

A szárnyvonal. Mindnyájan tudjuk, hogy pl. Eger, Gyöngyös, vagy Veszprém hátramaradását, silány kereskedelmét a vasuti végállomás okozta. Ezek sorával vehető egybe Fiume is a tengeri kikötők rangsorozatában.

Van nekünk tengeri kikötőnk, de olyan, hogy kiesik a tengeri forgalomból, miatta a Kvarneróban igen hosszú utat kell megtenniök a nagyhajóknak, amelyek dolgukat elvégezvén, zsebközbé torkolló kocsi módjára megakadnak és kénytelenek a szátkuton visszavonulni.

Eger mint vasuti állomás 36 évig nyomorgott szárnyvonallal, épp annyi idő óta van fejlődésben Fiume kikötője is. Csak hogy Eger putnoki vasutja kiépítésével megszabadult a szátkutától, Fiume pedig ezt kikötőjével nem teheti meg soha.

Egerben a vonat évtizedeken át megrekedt ugyan, de mégis csak fölvirradt a haladás napja, mely belőle átmeneti állomást csinált; a magyar tengeri kikötőben nincs hatalom, a mely ezt végrehajthassa.

Fiume áruforgalma oly nagy, hogy folyton építeni kell a raktárakat. „A kikötő par-

tokat állandóan elfoglalják a ki- és berakodó hajók“. Mindkettő örvendetes jelenség, Azonban „többször megtörtént, hogy az áruval meg rakott hajók egy-két napig a kikötőn kívül horgonyoztak, amíg valamelyik hajó indulása fel nem szabadította a rivát.“

Ha még ehhez hozzávesszük, hogy a fiumei kikötő területe szűk, terjeszkedésre nem alkalmas, akkor bizony ez körülbelül azt jelenti, hogy Fiuménk hajóforgalmának növekedése fizikailag lehetetlen és jövőnk biztosítása érdekében más felé is kell fordítanunk tekintetünket.

Ha Fiuméba könnyen járható vasut vezetne is, ha kikötőnk maga a legszerencsésebb fekvésű volna is, egy törekvő nemzetnek még akkor is áthatva kellene lennie attól a buzgalomtól, amely őt másik, újabb tengerpart piacra ösztönzi.

Ha növelni akarjuk kivélti kereskedelmünket, ha az annexió által területben, lélekszámban gyarapodván, tartozunk nagyobbítani tengeri erőnket, fejleszteni adriai kikötőinket, főkeresni terményeink s gyártmányaink számára új és közvetlen piacokat: nincs akkor más hátra, mint az, hogy hazánkban az adriai tenger valamely kedvezőbb kikötőjéhez alkalmas vasutat létesítsünk!

Hazánkhoz legközelebb esik Dalmáciának két kiváló és forgalmas kikötője, egyik az északibb, sziklásabb vidékkel, de védettebb öböllel van megáldva, a másikat pedig, a délibbet, igazi déli növényzet környezi ugyan, de öble kissé távolabb esik a nyílt tengertől és jobban van tárva a hullámok ereje előtt. Amanak Szebeniko, emennek Spalato a neve. Most mindkettő az osztrák államvasutak állomása is egyuttal, csak hogy az európai vasuthálózattól még teljesen elszigetelten.

Vajjon ha Szebenikóval megfelelő vasuti összeköttetést kapnánk, mi volna ennek az eredménye? Az, hogy Fiumén kívül még egy másik kikötőben is várának reánk és áruinkra hajóink. Az, hogy Szebenikóból Fiuméhez viszonyítva mintegy 250 kilométerrel közelebb érnék például Brindisit s az összes világtengereket hajószállítványaink. Az, hogy Szebenikóban a magyar áru útjába esnék a trieszti Lloyd hajóknak föl is, lefelé is. Továbbá, hogy azok a világtengeri hajók, amelyek az Adrián fölfelé tulajdonképpen Ankona, Venetia, Trieszt vagy Fiume kikötőibe iparkodnak, minthogy utba esik, valamennyien be fognak térni a forgalmas Szebenikoba, ezen keresztül folyton több és több árut és személyt szállítanak majd föl Magyarországra s ezen át északra, valamint innét és hazánkban a messze déli országokba. Így aztán elérnénk, hogy a magyar földi termék átmeneti kikötőben látna meg a tengert; hozzá még olyan helyen, ahol nem kell a tengertől elrabolnunk a fejlődéshez szükséges területet, mert ez bőven áll a szorgalmas kéz rendelkezésére.

Szebeniko kikötője ámbár ma még semmi, más országgal nincs vasuti kapcsolatban, mégis tekintélyes forgalom színhelye. Menetrend szerint is négy társulatnak személyhajói látogatják. Közülök Triesztből indul hetenkint tíz hajó, Fiuméből megy minden héten négy ízben. Mivel minden gőzhajóvállalat hajója menet is, jövet is érinti Szebenikot, azért most átmeneti forgalma 28 hajójárat hetenkint, a miből általában minden napra jut négy hajó. Szebeniko tehát most sincs a világtól elzárva, s így nem annyira neki van szüksége a szárazföld belsejébe vivő vasutra, mint inkább minket utal oda földrajzi helyzetünk, minket, akik jelenben a tengertől mindenképpen távol esünk.

Ezek után nyugodtan állíthatjuk, hogy Szebeniko alkalmas és érdemes arra, hogy hozzá hazánkban megfelelő vasuti összeköttetést keressünk.

1. A kiegyezési törvény a magyar-dalmát vasutat már 1907-ben biztosította. Ogulin és Knin között az egyes vonalrészek közigazgatási bejárása is megtörtént. Ez a Dalmáciába vivő első vasut a Máv. fiumei fővonalából indul ki Ogulin állomáson 323 méter tengerföldről magasságban. Áthaladt a Kis-Kapella hegységen, a Gacska és Lika folyók fensíkján át Gosznics és Gracsac járási székhelyeken, át a Velebit és a Dinári Alpok közt levő hágón ki a Dalmát határra. Ogulintól eddig a Máv. fogja az új pályát építeni, innét pedig Knin állomásig az osztrák vasut.

E vasutnak jelenleg részletes költségvetésén dolgoznak; s ha a pénzügyi kérdés megoldást nyer, az építés már most tavasszal megkezdődik.

Az Ogulin—Knin vonalrészlet bevonásával a magyar főváros és Szebeniko közt ilyen vasuti kapcsolatot találunk:

Budapest keleti pályaudvar—Zágráb—Ogulin 495, — dalmát határ 220, — Knin 22, — Berkovics-Slivno 68, — Szebenico 27, összesen 832 kilométer.

Az ogulin—knini vasut Horvátországnak egy teljesen eldugott darabját, Lika-Krbava vármegyét fogja bekapcsolni a magyarországi és dalmáciai forgalomba. Sőt mindjárt építése első napjától fogva nem marad magányosan, mert a Máv. vele egyidejűleg épít egy-egy szárnyvonalat nyugotnak Otocsac és keletnek a boszniai Bihács felé, együttesen 77 kilométer hosszúságban.

Ogulin—Knin vasutja lesz bizonyára az első, amelyen át a magyarországi forgalom Szebenico és Spalato kikötőjébe irányulhat. Ez lesz az első mód, hogy Spalato kies partját, a Hét Kastély (Sette Castelli) környékét föl lehessen használni arra, a mire Isten teremtette: pihenő és üdülőhelynek.

Ez a Máv lesz egyuttal azon első hatalmas vonzóerő, amely Dalmáciát Magyarországhoz közelebb hozza, földrajzilag már a mi hazánkhoz csatolja és leghelyesebben készíti elő

*) Polgár Iván dr. cikket irt a Budapesti Hírlap szombati számában. Az érdekes cikket lapunk mai és holnapi számában egész terjedelmében közöljük.

az utat arra, hogy hajdani dalmát tengerpartunkat, politikailag, jogilag is hozzánk lehesen kapcsolni.

A vasutas szövetség fiumei kerületének közgyűlése.

Vasárnap délután tartotta a magyar szent korona országai vasutas szövetségének fiumei kerülete évi közgyűlését. A kereskedelmi minisztérium képviselőjében *Rácskay Gyula* vasuti és hajózási főfelügyelő jelent meg a közgyűlésen, míg a vasutas szövetség budapest központja *Lorber József* titkárt, a fiumei kerület diszelnökét és *Béldi Sándor* központi választmányi tagot küldte ki. *Fodor Armin* elnök az ülés megnyitása után ismerteti a kerületnek a múlt évben kifejtett munkásságát. A közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a kerület választmánya értékes munkát végzett, mert az elnök által felvetett eszmék között olyan is volt, amely Fiume egész magyar társadalmára kihatott. A kerület elnöke indította meg ugyanis a mozgalmat a magyar színügy rendezésére. E mozgalomnak eredménye a magyar egyesületekkel karöltve megteremtett fiumei magyar színpártoló egyesület, amely a kultuskormány biztató ígéretének a birtokában a legjobb uton halad arra, hogy Fiumében a magyar kultúrának állandó hajlékot emelve, a magyar színművészet itt méltóan legyen képviselve. A kerület kulturális tevékenysége ezzel még nem merült ki. Belépett 120 korona évi díjjal a fiumei Szabad Liceum tagjai közé s így a kerület tagjai és családjaik a liceum felolvasásait szabadon látogathatják. A kerület kedvező anyagi helyzete tette lehetővé, hogy a szegényebb sorsú tagok 855 korona segélyben részesültek, ezen felül pedig a szegény tagtársak meleg téli ruhával is ellátták. Végül az elnök örömmel jelenti, hogy a kerületek új beosztása a fiumei kerület tagjai megszorodtak, mert a kerület vonalát Károlyvárosig meghosszabbították.

Fodor elnök tetszéssel és éljenzéssel fogadott beszéde után *Garay Bernát* raktárnok interpellálta a központi vezetőséget a fiumei drágasági pótlék ügyében.

Lorber József szövetségi titkár a központ nevében üdvözlővén a kerületet, ismerteti a szövetség beléletének fontosabb eseményeit, melyek között a legkimagaslóbb a vasutas banknak egy héttel ezelőtt történt megalakulása. E pénztüntetést abban a helyzetben lesz, hogy a vasutasok adósságait rendeztetik, de anyagi erejével megvalósíthatja azokat a jóléti terveket is, amelyeket a szövetség a programjába felvett.

Ilyenek a családi házak, árvaház építése stb. A drágasági pótlék ügyében *Garay* válaszul kijelenti, hogy a vezetőség nem adta fel a reményt, hogy a sérelem a minisztérium által orvosolva lesz.

Baltási Miklós panaszkodik, hogy a vasuti igazgatóság a pragmatikának az előléptetésekre vonatkozó rendelkezéseit nem hajja végre. *Piazza József* a tűzőrök éjjeli pótdíjának újból való megadását, *Dudás főkalauz* pedig a vizsgáló főkalauzok sérelmeinek orvoslását kéri. *Lorber* titkár megnyugtató választást tudomásul vették.

Végül elfogadták *Pap Béla* indítványát, hogy a szövetség keresse meg a minisztériumot, hogy a kaposvári internátus középiskolai tanulók számára kibővítsék, ott leányinternátust is létesítsenek, hogy a horvát vonalak magyar személyzetének gyermekei magyar iskolákba járassanak.

Majd a tisztújítással foglalkoztak, amelyen elnöknek *Fodor Armin* titkárrá *Blázsik Ferencet*, pénztárnoknak *Granszky Edét*, jegy-

zőnek *Fischer Ferencet*, ellenőrnek *Baltási Miklóst* megválasztották.

A brassói országos gyűlésre kiküldték: *Deutsch Jenőt* és *Molnár Istvánt*, ezek akadályoztatása esetén *Bárdos Antalt* és *Soós Károlyt*.

Felügyelő bizottsági tagok lettek: *Schönfeld Adolf*, *Kováts György*, *Hayden Gyula*, *Bajomi Lajos*, *Dincer Vilmos*, *Rosenfeld Lajos*.

A választás megejtése után *Fodor* elnök a maga és tisztársai nevében megköszönte a közgyűlés bizalmát, mire a gyűlés az elnök életésével véget ért.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Klein Gyula igazgató, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója, az áruosztály főnöke ma Fiuméba érkezett a bank fiumei fiókjának megvizsgálására.

Felhő Rózsai, a szegedi színház primadonnája ma Fiuméba érkezett.

— **Az autonompárt érkezte.** A városi autonompárt kebelében hosszabb idő óta belső egyenetlenség uralkodik. Az egykor szilárd párt gyűlései most kisebb-nagyobb viszálykodások színhelye, s csak arra alkalmasak, hogy a párt tekintélyét aláássák. A személyes torzalkodásokból, széthuzási kísérletekből két frakció keletkezett. Az egyik és pedig a nagyobb csoport, akik ó-autonomistáknak szeretik magukat nevezni, a csendes, nyugodt munkának a hívei, a másik kisebb csoport pedig arra törekszik, hogy a város olasz jellegét minél erősebben kidomboríthassa. A két pártárványt csendes küzdelme természetesen meglátszik a párthatározatok végrehajtásán is. Kisebbségi vita után párthatározatokat hoznak, amelyek kötelezők lennének a párt tagjaira. Azonban a párthatározatokat rendszerint nem hajtják végre, vagy legalább is nem tördnek vele. Vannak ezeken kívül még kicsi csoportok is, akiknek hovátartozását alig lehet megállapítani. A pártvezetőség látja a bomlási processust s igyekszik is a bajokat orvosolni. Csütörtök estére összehívta az autonompárt tagjait értekezletre, amelyen a párt belső ügyeivel foglalkoznak. Nem lehetetlen, hogy az értekezleten néhány representante be fogja jelenteni az autonompártból való kilépését. Egyeseket viszont a pártvezetőség szeretne eltávolítani. A párt representante tagjainak csütörtöki ülése után a legközelebbi napokban összehívják a párt kültagjait is, hogy a szükséges intézkedéseket megállapíthassák.

— **Emlékkünnep.** A Jellasich gyalogezred május tizenhatodikán emlékkünnepet rendez, amelyre többek között meghívták Nákó Sándor gróf kormányzót, Wickenburg István gróf kormányzóhelyettesét és Vio Ferenc podesztát is.

— **Változás a velencei vonalon.** Megírtuk, hogy a magyar horvát hajóstársaság igazgatósága hétfőn reggel beszüntette a hétfői, szerdai, pénteki velencei járatokat, mert a tengerészeti hatóság nem engedte meg a régi, rossz Hungária gőzösnek a velencei vonalon való alkalmazását. A tengerészeti hatóság azonban még a nap folyamán rendeletileg utasította az igazgatóságot, hogy a velencei járatokat, a szubvenciók szerződésre való tekintettel, esetleg áldozatok árán is változás nélkül indítsa el, hogy a forgalom változást ne szenvedjen. A társaság igazgatósága tehát a délutáni órákban úgy intézkedett, hogy az anconai vonal „Villám” gőzöse Velencébe, a Metkovichi járat „Zagreb” gőzöse Anconába, Metcovichba pedig a „Venezia” gőzös induljon. A „Villám” gőzös még az este, majdnem teljes rakományával fél napi késés után Velencébe indult.

A Magyar-Horvát hajóstársaság igazgatósága közli velünk, hogy a „Salóna”-t amely az összeütközésnél könnyebben megsérült, már a kö-

zeli napokban kijavítják. Intéz kedett egyuttal az igazgatóság, hogy a Salona kijavításáig más gőzös közlekedjék a velencei vonalon s így forgalom korlátozására már nincs ok. A velencei hajók tehát ismét a menetrend szerint közlekednek.

— **Veszedelemes csónakkirándulás.** Tomganovics Domokos a riva Levanten horgonyzó „Santa Fianona” vitorlás tulajdonosa tegnap reggel jelentette a rendőrségnek, hogy hajójához kötött csónakját éjnek idején ismeretlen tettesek ellopták. Kevéssel utóbb azután megjelent a rendőrségen az Ungaro-Croata „Cirquenica” gőzösének parancsnoka és elmondta, hogy a mólón kívül négy fiatalembert megmentett a vízbefulástól, akik egy félig telt csónakban ültek s komoly veszedelemben forogtak. Hozzátette, hogy a négy fiatalembert a hajón tartózkodók s a csónakot is a hajó vontatta a kikötőbe. Később kiderült, hogy a csónak a „Santa Fianona” tulajdonosáé s tőle lopta el a négy fiatalembert. A négy fiatalembert a lopásért a rendőrség felelősségre vonja.

— **Utcai verekedés.** A rendőrség ma éjjel letartóztatta Devale Mariot, Tomisich Mihály, Drazinovich Péter napszámosokat, akik a San Bastianon összeverekedtek Soboja Ferencel és Zar Jánossal. A verekedésben Soboja a bal szem alatt, Zar pedig a nyakán sebesült meg.

— **A kikötőből.** Május hó 4-én. Érkezett: „Szent László” magyar gőzös Marseilleből 4000 láda narancscsal 50 tonna kénnel és 300 hordó olajjal. „Imperator” osztrák gőzös Konstantinápolyból 1000 zsák korpával, 500 bál gyapjuval és 30 tonna vegyes áruval. „Tisza” magyar gőzös Tangerből 70 tonna vegyes áruval.

Indult: „Vindobona” osztrák gőzös Calcuttába 700 tonna cukorral, 300 tonna fával és 30 tonna vegyes áruval. „Huron” angol gőzös Sulinába üresen. „Split” osztrák gőzös Triesztbe 50 tonna vegyes áruval.

— **Kirándulás a Brioni szigetekre.** A magyar-horvát hajóstársaság csütörtökön május 6-án a „Tátra” gyorsgőzessel kirándulást rendez a Brioni szigetekre. Indulás Fiuméből reggel 7.45 órakor, Abbáziából 8.30 órakor. Visszatérés Brioniból délután 4 órakor. Menetár személyenként 10 korona.

x **Az emberiség küzdelme a porral.** A nyár közeledtével már-már tűrhetetlenné kezd válni az utcán és a lakásokban a nagy por, mely minden ember szervezetének és minden butornak legnagyobb ellensége. Szerencsére találtak ez ellen is már olyan biztosító szert, mely a port csodálatos módon eltünteti. Ez nem más mint a „Standutin”, egy szagtalan olajos folyadék, amely minden drogeriában kapható jutányos áron.

Színház és Művészet.

Liliomfi.

Tegnap este mérsékelt helyárok mellett a Liliomfi énekes vigjátékot adták kedélyes hangulatban. Az előadáson megjelent tanuló ifjuság és közönség jól mulatott és sokat tapsolt, a szereplők közül különösen Bérczi Gyulának, aki elemében volt. Jó volt Heltai, mint Szilvay professzor továbbá Farkas Béla mint korcsmáros. Cseöreg szépen énekelte rövid kis énekszámait s dicséretesen mondta el e nagy próza szerepet tenorista léte. Takács Mariska és Szentgyörgyi Márta csinosak voltak és kedvesen csevegtek. Cseh Iván is ügyeskedett. Dorman Juci a félszeg cselédleány szerepében nagyon jó volt.

— **Kállai Jolán első fellépése.** Kállai Jolán, akit Balla igazgató nagy anyagi áldozatokkal szerződtetett, csütörtökön fog fellépni először a Fenice színházban Zeller ismert szépenjű operettje a „Madarász”-ban Postás Miklós személyesítve. A darabban még B. Csik Irén, Székely, Cseöreg, Heltai, Bérczi és Cseh játszanak.

Kállai Jolán Szegeden és Nagyváradon aratott sikereket, majd a budapesti Magyar Színház szerződtetett tagja volt hosszabb ideig. A közönség érdeklődéssel tekint fiumei szereplésére.

— **Színházi hírek.** Ujházi Ede a budapesti Nemzeti Színház tagja hetedikén kezd meg

három estére terjedő vendégjátékát a Feniceben. A fiemei közönségnek alkalma lesz Ujházi három legjobb szerepében látni. Ujházi „A Titok”, „Konstantin abbé” s a „Cigány”-ban fog vendégszerepelni.

Ma este lesz a bemutatója Fall Leo bájos opeertudjomsága a „Kedélyes paraszt”-nak, amelyben a címszerepet Heltay Jenő játssza.

— **Márffy—Gulácsy kiállítás.** Szorgalmasan folynak az előkészületek a május 23-án megnyitandó Márffy—Gulácsy képművészeti kiállításának érdekében. Márffy a francia Julien iskola talentumos követője, míg Gulácsy az olasz praerafaeli művészorkorok tanítványa. A képművészeti kiállítást a Fiumei Szinpártoló Egyesület is támogatja. Tegnapelőtt gróf Nákó Sándor kormányzónál tisztelegtek az Egyesület elnökségének megbízásából dr. Garady Viktor alelnök és Blazsik Ferenc jegyző, Márffy Károly színházi titkár, a művész öccsének kíséretében. A kormányzó megígérte támogatását és kiállításba helyezte, hogy a festészeti kiállítás vernissageját személyesen fogja megnyitni. Majd a két művész nevében Márffy titkár gróf Wickenburg István kormányzóhelyettesnél is tisztelegtek akinek támogatását kérte, amit a gróf meg is ígért.

Távirat ◀▶ Telefon.

Polónyi nyilatkozata.

BUDAPEST, máj. 4. Polónyi Géza ma nyilatkozatot küldött az összes lapoknak, amelyben kijelenti, hogy a Saskörben tartott beszédét a lapok hézagosan ismertették s olyat is belemagyaráztak, amelyet nem mondott. Valószínűleg neki imputált s a miniszterelnökre vonatkozó kijelentése is, mert azt ő nem mondotta. Amit pedig Andrássy grófról mondott azt fenntartja, mert kijelentése meggyőződéssel alapszik. Polónyi egyébiránt aggodalommal viseltetik a kibontakozás iránt. Azt hiszi, hogy a választási reformot átmeneti kormány fogja megvalósítani, amely egy-két választással lehetnéne igyekszik tenni a képviselőház jelenlegi többségét, hogy a parlament 1911-re el ne rendelkezze az önálló magyar bank felállítását.

Értekezlet Kossuth lakásán.

BUDAPEST, máj. 4. Ma délelőtt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter lakásán értekezlet volt, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök, Apponyi Albert gróf és Andrássy Gyula gróf miniszterek vettek részt. Egy képviselő érdeklődött a tanácskozás tárgya iránt, felvilágosítást azonban nem kapott.

Elhunyt kuriai bíró.

BUDAPEST, máj. 4. Losonczy Ödön kuriai bíró, volt országgyűlési képviselő ma meghalt.

Nagy ékszerlopás.

BUDAPEST, máj. 4. Nádasdy Gizella fővárosi tanítónő ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy Petrás Sári nevében egy elegáns öltözött hölgy összes ékszereit elvitte. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Megtámadott jegyző.

ARAD, máj. 4. Tegnap délután a világsi országúton kocsi Orgyelán Elek községi jegyzőt nagyobb csapat cigány támadta meg. Orgyelán a lovak közé vágott s sebes vágatással igyekezett az időközben lóra kapott cigányok elől menekülni. Üldözöttől megmenekült, most azonban lakásán ideggörcsökben fekszik. Állapota válságos.

A szerb lapok fenyegetése.

BELGRÁD, máj. 4. A belgrádi lapok valószínűleg felsőbb rendeltetle tiltakoznak a zágrábi törvényszék eljárása ellen, amely lehetővé teszi, hogy a nagyszerb pör tárgyalásán gúny és kritika tárgyává teszik a szerb kor-

mány és a királyi család tagjait. Hangoztatják, hogy amennyiben a magyar és osztrák kormány nem intézkedik, szellőztetni fogják a Habsburg dinasztia tagjainak viselt dolgait, úgy ahogy azok megtörténtek.

Szabadonbocsátott merénylők.

ZIMONY, máj. 4. Müller és társát, kik a belgrádi magyar-osztrák konzulátus ellen a szerb konfliktus idején merényletet akartak elkövetni s ezért a merénylőket letartóztatták s most bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezték őket.

Minden a kihordás- vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

**Naponta frissen
vágott sertéshus.**

Saját olvasztású kitűnő
disznósír és minden hentesáru

legjobb minőségben olcsó
árakban

Szathmáry György
hentes üzletben kaphatók.

Vicolo della Germania 1. sz.
Telefon 987.

Szájpadlás nélküli
fogakat fogsorokait
aranykoronákat és hidakat, továbbá minden e szakmába vágó műdolgotak jutányos árakon készít

PÁLMAI ISTVÁN fogműterme

Fiume De la Ville szálló II. em.
Nyitva d. e. 9—12-ig d. u. 3—8-ig.

Lederer penzió Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Nagyobb

gőz vagy benzin-csolnakot
vagy kisebb **propellert** keresek megvételre. Kraszner gépgyár Budapest 56.

A földszinti kristályterem

megnyitása alkalmával a n. é. közönségnek a tavaszi idényre a következő cikkekkel bátorítunk alkalmi áron ajánlani:

Voile de laine (tisza gyapju) Mét. 1.—	
Divatszövetek legújabb minták dupla magasság	„ —.76
Kamgarn női ruháknak minden színben	„ 1.35
Pongis valódi japán minták, legújabbak az idei évadból hallatlan olcsó áron	„ 2.—
Satin, tisza gyapju	„ 1.—
Valódi svájci selymek, óriási választékban	1.55-2.—
Wolin, mosható puha szövet, garantált színek	„ —.45
5000 M. francia batiszt, legújabb minták, garantált színek	„ —.65
Angol vitrage nagy tétel	„ —.30
500 garnitúra (2 szteritő, 1 asztalteritő)	9.—
Asztali terítékek igen nagy választéka (1 terítő 6 szalvéta)	250.
Legfinomabb à jour harisnyák óriási tétele párja	1.—
Tisza selyem alsószoknyák, ritka alkalom drbja csak	9.—
5000 kész automobil-fátyol	1.—
10000 csipke különböző magasságban most csak	—-.20
Csipke betét ritka alkalom	—-.10
Svájci himzés fehérneműre csak	—-.10
Guipure szövet bluzhoz vagy diszítésre	1.40
Himzett keleti szövet bluzhoz vagy diszítésre	—-.80
Fekete taffeta tisza selyem	1.45

Tisztelettel

WEISS M. Fiume, Corso 11.

Trieszt, Corso 9. —
— Bécs, Gonzagagasse.

Szabott árak koronákban.

Naponta friss divatujdonságok érkezése

Varieté Hotel Susak

Tulajdonos : Pesaro Vittorio

Romana Jone olasz énekesnő,
Clyo Mitzi magyar szubrett,
Kóvary Louis kórikus,
Herisette Lydye horvát szubrett,
Reichsberg Fritzi szubrett,
Trio russo Saratoff ének és táncz,
Jaulusz Matras groteszk komikus,
Relly Berté tiroli és bécsi excentrique,

Estéknént fényes bohózat.

Karmester :
Virdilio Virgili

Rendező :
Venutti Nino.

Kezdeté este 9 órakor.

Uj műsor.

Belépti díj I kor.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Kitünő konyha, kényelmes
szobák, mérsékelt árak, pontos
kiszolgálás a magyarok talál-
kozó helye.

TULAJDONOS :
SZENTGYÖRGYI FERENC.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) jó fizetéssel
azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhi-
vatalában Vicolo dell Ospedaale Cas
Wurzer I. em.

Első fiumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet

Férfi és női ruhák tisztítása egész-
ben vagy szétfejtve.

Fratelli Hartweg

Selyem-, gyapot, mosó női ruhák
és férfi ruhák, függönyök, csipkék, bu-
torszövetek stb. vegyszeres tisztítása.

Egyenruhák vegyi uton
tisztítatnak, anélkül, hogy a formát
elvesztenék.

Szigoru és pontos kivitelért jó hir-
nevünk kezesedik.

Külső megrendelések gyorsan és
olcsón eszközölnetnek.

FRATELLI HARTWEG-FIUME
Via Lavatoio 12 szám.

Verseny nélküli üzlet,

melynek csak készpénz bevé-
telei vannak és igen csekély
üzleti költséggel dolgozik --
egyedülálló hölgynek is alkal-
mas -- elköltözés miatt
azonnal olcsón eladó.

Szükséges tőke 5000 korona.
Közelebbit e lap kiadóhivata-
lában.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226.

A por

ez emberiség legnagyobb ellensége!

Használja minden ember lakása vagy
bolthelyisége pormentesítésére a fiumei

„Standut Oel Company“

felülmulhatatlan gyártmányait.

„Standut krém“ és „Standutin“ kapható
minden drogeriában, továbbá Oberdorfer
C. és Reich Alessandro cégeknél a kor-
zón, nemkülömben az abbaziai lerakat-
ban „Villa Antoniushof“.

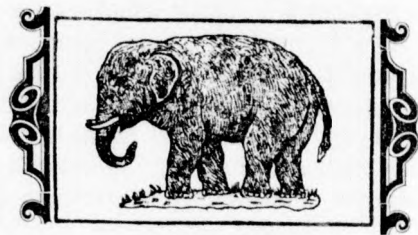
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEJY.

Cirkvenica

Palace Hotel THERAPIA Szanatorium.

Téli üdülőhely a magyar tengerparton, Fiume mellett.

Hajó-közlekedés naponta négyszer.
Enyhe tengeri klíma. 120 szoba. Modern kényelem.

Penzió 7 koronától.
Tökéletes orvosi berendezések. Orvos dr. G r o ó Béla.

Prospektust küld :

THERAPIA igazgatósága Cirkvenicán.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Első magyar divatszalon

MAISON ROSA

FIUME, Via Governo 9.

Párisi és bécsi kalapmodellek
állandóan raktáron.

Bonin Penzió - Velence

S. Marco, Corte Barozzi.

Kitünő bécsi penzió, főleg ma-
gyarok és osztrákok által látog-
gatva, egy percnnyi távolságra a
Márkus tértől.

Napi penzió ár hét lira.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin.
Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toi-
lette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárusító és podgyász-
szállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasz-
szal, 250 szobával, 30 teremmel, toilette- s fürdő-
helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmoder-
nebb kényelmet. Kitünő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvés-
sel, terrasszal, téli
kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera
tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán.
Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnnyire a Szt. Márk
tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó ter-
mek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. —
— Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a
Doge palota mellett.
Teljesen ujonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelem-
mel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Első fiumei magyar kárpitós és díszítő

Fiume, Corsia Deák 38 és via Serpen-
tina 20.

Modern tükördívánok, szőnyegdiván, gar-
niturák, matracok készen kaphatók
Vállal a legegyszerűbbtől a legmoder-
nebb berendezésig minden nemű kárpitós,
díszítő és angol bőrmunkát jutányos áron.
Szives pártfogást kér **Garami József**
a budapesti Steinschneider udv. szálló-
cég volt munkavezetője.

A legjobb asztali ital a

Kalsdorfi Sauerbrunn

ásványvíz. Nem feketíti meg a bort.
Kapható az összes drogeriákban,
fűszerüzletben és gyógyszertárakban.

Képviselő és főraktáros

Ponzeccchi R. U. - Fiume

Vicolo Bottai. Via Canale 2 sz.
Telefon 777.